Gemeente Amsterdam

Bezoekadres
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Datum 1 juli 2020

Onderwerp Reactie op uw schrijven dd. 18 mei 2020

Geachte heer [redacted]

Met deze brief reageer ik op uw schrijven dd. 18 mei 2020, waarin u mij vraagt om een pro-Palestina betoging te verbieden.

Amsterdam is traditioneel de stad waarin het vrije woord regeert. De vrijheid van meningsuiting en vrijheid van betoging maken Amsterdam al eeuwen tot de vrijzinnige stad die ze is. Als burgemeester zie ik het als mijn taak om de grondwettelijk beschermde rechten op demonstratie en vrije meningsuiting van een ieder zo goed mogelijk te dienen, ongeacht de inhoud van een betoging of uiting. Het past mij als burgemeester niet om een demonstratie op grond van de inhoud op voorhand te verbieden.

Deze grondwettelijke beschermde vrijheden zijn in Amsterdam – in beginsel – nagenoeg onbeperkt, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet. In de grondwet staat dat alleen wanneer dat noodzakelijk is ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden, ter bescherming van de gezondheid of in het belang van het verkeer, ik grond heb om tot een beperking of beëindiging van een demonstratie over te gaan. Uiteraard zijn ook tijdens een demonstratie strafbare gedragingen niet toegestaan. Bij een verdenking van strafbare gedragingen is het de bevoegdheid van de Officier van Justitie om tot vervolging over te gaan en uiteindelijk aan de rechter om vast te stellen of een gedraging strafbaar is.

Helaas heeft de driehoek al enige tijd moeten constateren dat er rondom demonstraties van voor- of tegenstanders van het door Israël gevoerde beleid ten aanzien van Palestina geregeld wanordelijkheden, handtastelijkheden en strafbare feiten plaatsvinden. In 2017 zijn daarom door mijn voorganger beperkende voorschriften opgelegd aan zowel enkele voorstanders als tegenstanders van het Israëlische beleid. Dit beleid heb ik moeten aanscherpen. Zo mogen pro-Palestinademonstraten op en rond de Dam in Amsterdam uitsluitend nog op zondagen in de even weken demonstreren, maximaal drie uur per dag. Voor pro-Israëldemonstranten geldt hetzelfde, zij het dat dergelijke demonstraties uitsluitend op zondagen in de oneven

weken mogen plaatsvinden. Als burgemeester betreur ik dat deze stappen moesten worden genomen, maar ik constateer dat het noodzakelijk was, en is.

Het doet mij als burgemeester verdriet dat zowel voor- als tegenstanders van Israëlische beleid ten aanzien van Palestina, een conflict dat zich op duizenden kilometers van de Dam afspeelt, hun grondwettelijk beschermde vrijheden van meningsuiting en betoging misbruiken om diezelfde rechten van anderen in te perken. Ik neem het beide partijen kwalijk dat door het niet nemen van de eigen verantwoordelijkheid om escalatie en confrontatie te voorkomen ik genoodzaakt ben om beperkende voorschriften op te leggen aan demonstraties op de Dam. Dit past niet bij de traditioneel vrije samenleving die wij in Amsterdam zo lang zorgvuldig hebben gekoesterd.

Een opmerking in uw brief verontrust mij zeer. U geeft aan strafbare feiten te constateren, waar u vervolgens aan toevoegt dat als de politie hier niet tegen ingrijpt anderen genoodzaakt zijn dit te doen. Ik wil u er nogmaals op wijzen dat het Openbaar Ministerie het bevoegde gezag is om bij verdenking van strafbare feiten onderzoek in te stellen. Niemand anders dan de rechter stelt vast of er inderdaad sprake is van strafbare feiten. U heeft in Nederland legio mogelijkheden om onrecht of misstanden aan te kaarten, meningen tegen te spreken of onwaarheden te weerleggen. Bovendien staat de mogelijkheid open en is er een (morele) verplichting om aangifte te doen als u getuige of slachtoffer bent van een strafbaar feit. Eigenrichting, in de vorm van het inperken van de rechten van anderen of in welke andere vorm ook, hoort daar niet bij en is bovenal strafbaar.

In een gezonde samenleving kunnen wij het hartstochtelijk met elkaar oneens zijn zonder dat wederzijdse onverdraagzaamheid de boventoon gaat voeren. Graag sluit ik af met de woorden van filosoof en vrijdenker Voltaire: "Ik verafschuw wat u zegt, maar zal uw recht om het te zeggen met mijn leven verdedigen". Dat is immers de gedachte die wij als Amsterdammers en Nederlanders moeten eerbiedigen: om ruimte te geven aan een ieder, hoezeer diens standpunten ook strijdig zijn met onze eigen standpunten. Opdat wij als samenleving vrij zijn te zeggen wat we willen, binnen de grenzen van de wet. De Dam in Amsterdam, met daarop het Nationaal Monument, dient als droevige herinnering aan wat een samenleving kan overkomen wanneer we elkaars grondrechten niet verdedigen.

Hoogachtend,
de burgemeester van Amsterdam

Femke Halsema